2. Traktatens artikel 95 skal fortolkes således, at når en national lovbestemmelse om afgiftslettelse for indenlandske produkter er lovlig efter fællesskabsretten, idet den ikke opstiller nogen betingelse for lempelsen, som kun kan opfyldes af den indenlandske produktion, og derfor ikke medfører forskelsbehandling, kan man som betingelse for at anvende lempelsen på spiritus indført fra andre medlemsstater kræve, at denne opfylder samtlige betingelser i den bestemmelse, som hjemler den pågældende afgiftslettelse.

I sag 38/82

angående en anmodning, som Bundesfinanzhof, VII. afdeling, i medfør af EØF-traktatens artikel 177 har indgivet til Domstolen for i den for nævnte ret verserende sag

HAUPTZOLLAMT FLENSBURG

mod

FIRMA HANSEN GMBH & CO., Flensburg,

at opnå en præjudiciel afgørelse vedrørende fortolkningen af EØF-traktatens artikel 95,

har

DOMSTOLEN

sammensat af præsidenten J. Mertens de Wilmars, afdelingsformændene P. Pescatore, A. O'Keeffe og U. Everling, dommerne Mackenzie Stuart, G. Bosco, T. Koopmans, O. Due og K. Bahlmann,

generaladvokat: G. Reischl
justitssekretær: P. Heim

afsagt følgende

# DOM

## Sagsfremstilling

De faktiske omstændigheder og retsforhandlingernes forløb samt de indlæg, der er indgivet i henhold til artikel 20 i protokollen vedrørende statutten for EØF-Domstolen, kan sammenfattes således:

### I — Faktiske omstændigheder og skriftveksling

Virksomheden Hansen GmbH & Co. (herefter »Hansen«), der har hjemsted i Flensburg, fremstiller spirituosa til drikkebrug. Virksomheden er indehaver af et lager, hvorfra den i 1974 udtog let rom fra de oversøiske franske departementer og fra Surinam. I forbindelse hermed opkrævede Hauptzollamt Flensburg den dagældende almindelige monopoludligning (Monopolausgleich) på 1 500 DM pr. hl vinsprit. Hansen anfægtede denne afgiftsafgørelse under henvisning til, at monopoludligningen i henhold til traktatens artikel 95 ikke måtte være højere end den laveste afgiftssats for indenlandsk frugtspiritus, som dengang udgjorde 1 210,60 DM/hl vinsprit.

Finanzgericht Hamburg, for hvilken sagen var indbragt, havde stillet Domstolen fem spørgsmål, som denne havde besvaret således:

»1. EØF-traktatens artikel 227, stk. 2 skal, fortolket i lyset af artiklens stk. 1, forstås således, at traktatens fiskale bestemmelser og navnlig forbudet mod forskelsbehandling i artikel 95 finder anvendelse på varer fra de oversøiske franske departementer.

2. Når nationale fiskale bestemmelser ved afgiftsfritagelser eller afgiftsnedsættelser begunstiger fremstillinger af bestemte former for spiritus eller bestemte producentgrupper, skal disse fordele, selv om de kun kommer en mindre del af den indenlandske produktion til gode eller indrømmes af særlige sociale grunde, også gælde for spiritus indført fra Fællesskabet, som opfylder de samme betingelser, jfr. kriterierne i artikel 95, stk. 1 og 2.

3. Traktaten indeholder ikke noget forbud mod eventuel forskelsbehandling ved opkrævning af interne afgifter på produkter, der er indført fra tredjelande, idet der dog herved må tages hensyn til eventuelle konventioner mellem Fællesskabet og oprindelseslandet for en bestemt vare.«

På grundlag af Domstolens dom fastslog Finanzgericht, at den lette rom, der indførtes fra de franske departementer og fra Surinam, skulle beskattes efter en afgiftssats på 1 210,60 DM/hl vinsprit.

Hauptzollamt Flensburg påankede dommen til Bundesfinanzhof til revision og gjorde herunder gældende, at det ikke i henhold til artikel 95, stk. 1, er påbudt at bringe den laveste nationale afgiftssats i anvendelse på indførslen, idet denne

lempeligere sats er forbeholdt bestemte indenlandske producentgrupper, men ikke tillige kan finde anvendelse uden forskel på indført spiritus. Indført spiritus skal således opfylde de kriterier, som materielt begrunder den pågældende afgiftslettelse. Kun en sammenligning med indenlandsk romsammenstikning kan komme i betragtning i denne forbindelse, men ikke en sammenligning med frugtspiritus.

Den tyske spiritusmonopollov (Branntweinmonopolgesetz) i den før 1978 gældende affattelse bestemte, at frugtspiritus fremstillet på tysk område beskattedes med et spritistustillæg, hvis almindelige sats svarede til den monopoludligning, som var pålagt indførte produkter.

I henhold til spiritusmonopollovens dagældende § 79, stk. 2, 1. pkt., gjaldt der imidlertid en lavere sats for spiritus, som var fremstillet i et andelsfrugtdestilleri (Obstgemeinschaftsbrennerei).

Andelsfrugtdestillerier er ifølge spiritusmonopollovens § 37 plomberede destillerier, der drives af et andelsselskab, og hvori der alene fremstilles spiritus af frugt, som andelsselskabets medlemmer selv har avlet.

Endelig gælder den lavere sats kun, hvis der i de nævnte destillerier af ét medlems frugt ikke destilleres mere end 300 l vinsprit inden for et år.

Den nævnte afgiftslettelse kan således kun finde anvendelse på indenlandsk fremstillet frugtspiritus og er delvis betinget af opfyldelsen af tekniske krav, der er særegne for de tyske spiritusafgiftsregler.

Ifølge Bundesfinanzhof fremgår det af Domstolens praksis, at bestemmelsen ikke i den foreliggende form er forenelig med artikel 95, idet betingelserne ikke kan opfyldes af producenter i andre medlemsstater, hvis regler ikke indeholder tilsvarende bestemmelser.

Bundesfinanzhof anfører imidlertid, at medlemsstaterne ifølge Domstolens faste praksis kan indrømme afgiftslettelse på betingelse af, at dette sker af legitime økonomiske eller sociale grunde, og at fordelene uden forskel også gælder for spiritus fra andre medlemsstater, der opfylder samme betingelser. For indførte varer må der altså opstilles »sådanne betingelser ... som samlet betragtet kan antages virkelig at svare til den for den indenlandske produktion gældende ordning i den forstand, at de indførte varer faktisk kan opnå de samme fordele som sammenlignelige indenlandske varer«.

Bundesfinanzhof finder imidlertid, at anvendelsen i den foreliggende sag af disse principper som helhed på den pågældende afgiftslettelse volder vanskeligheder med hensyn til, hvilke konkrete krav der kan stilles.

Da Domstolen endnu ikke har givet »noget klart svar på dette spørgsmål«, idet der heller ikke af dommen i sag 153/80 (dom af 7. 5. 1981, Hansen, Sml., s. 1165) kan udledes et svar, ser Bundesfinanzhof »sig nødsaget til en fornyet forelæggelse«, og stiller følgende to spørgsmål:

»1. Har importøren af frugtspiritus eller lignende spiritus fra andre medlemsstater i henhold til EØF-traktatens artikel 95, stk. 1, et ubegrænset krav på at blive omfattet af en indenlandsk spiritusafgiftslettelse, der er betinget af, at spiritussen er fremstillet i et destilleri, der drives i

fællesskab af flere personer med henblik på udnyttelse af råvarer, som disse personer selv har dyrket, og som årligt ikke fremstiller mere end 300 liter vinsprit af ét medlems råvarer? Eller er retten til denne lempelse betinget af, at den indførte spiritus stammer fra et destilleri, der helt eller delvis opfylder kravene i den nævnte lempelsesregel? Såfremt en delvis opfyldelse er tilstrækkelig: Hvilke af de nævnte krav kan fordres opfyldt som betingelse for også at lade lempelsen gælde lignende spiritus indført fra andre medlemsstater, uden at EØF-traktatens artikel 95, stk. 1, overtrædes? Kan lempelsen i det mindste betinges af, at det destilleri, hvorfra den indførte spiritus stammer, ikke producerer mere end det indenlandske andelsdestilleri, der i referenceperioden har den højeste produktion?

2. Såfremt let rom indført fra andre medlemsstater både ligner indenlandsk frugtspiritus og indenlandsk romsammenstikning eller indenlandsk spiritus fremstillet af korn, og såfremt der i national ret er fastsat en legitim differentieret afgiftsordning for de tre produkter: Fordrer EØF-traktatens artikel 95, at den fordelagtigste af de tre afgiftssatser, der kan komme i betragtning, bringes i anvendelse? Eller er det i denne forbindelse afgørende, med hvilket af de tre produkter den indførte rom opviser flest fælles kendetegn? Må en sammenligning med afgiftsbelastningen af romsammenstikningen eventuelt anses for udelukket, fordi denne er fremstillet under anvendelse af en indført vare (rom)?«

I sin begrundelse har Bundesfinanzhof vedrørende det første spørgsmål anført, at den pågældende nationale bestemmelse »tjente til beskyttelse af frugtavl på mindre landbrug«. Den afgiftsmæssige differentiering var altså fastsat af økonomiske og sociale grunde, navnlig med det formål at opretholde frugtavl på mindre landbrug, således som dette traditionelt drives i Tyskland. Ifølge Bundesfinanzhof er det afgørende spørgsmål i denne forbindelse, om artikel 95, stk. 1, er overholdt, hvis lignende indførte spiritusprodukter kun kan opnå denne lempelse, når de stammer fra destillerier, der i det store og hele opfylder de i spiritusmonopolloven nævnte forudsætninger. Det er baggrunden for, at den forelæggende domstol anmoder Domstolen om at besvare første spørgsmål konkret, og at den har rejst spørgsmålet om den diskrimination, som tyske storproducenter ville blive udsat for, hvis al lignende indført spiritus skulle opnå den fordel, som er forbeholdt mindre tyske producenter, samt for, at den nationale lovgivningsmyndighed for at forhindre dette ville være tvunget til at afskaffe den nævnte afgiftsbegunstigelse, som den har ret til at indrømme ifølge fællesskabsretten.

Ifølge Bundesfinanzhof vedrører spørgsmål to spørgsmålet om samspillet mellem lighedsbetingelserne efter EØF-traktatens artikel 95 og betingelserne for legitim afgiftsdifferentiering. Men i det omfang, hvori Domstolen har fastslået,

at forskellige afgiftsordninger kan være berettigede, selv om to produkter ligner hinanden (jfr. i denne forbindelse f.eks. dom af 14. 1. 1981, Chemial, 140/79, Sml., s. 1), skal den størst mulige lighed lægges til grund med henblik på anerkendelsen af afgiftslettelsen for indførte produkter.

Forelæggelseskendelsen er registreret på Domstolens justitskontor den 27. januar 1982.

I medfør af artikel 20 i protokollen vedrørende statutten for EØF-Domstolen er der indgivet skriftlige indlæg af Hansen ved advokat Ehle, Köln, af Forbundsrepublikken Tysklands regering ved advokat Sedemund, Köln, samt af Kommissionen for De europæiske Fællesskaber ved juridisk konsulent Zimmermann, som befuldmægtiget, bistået af advokat Krause-Ablass, Düsseldorf.

På grundlag af den refererende dommers rapport og efter at have hørt generaladvokaten har Domstolen besluttet at indlede den mundtlige forhandling uden forudgående bevisførelse.

## II — Indlæg indgivet i medfør af artikel 20 i protokollen vedrørende statutten for EØF-Domstolen

### *A — Første spørgsmål*

*Hansen* har anført, at besvarelsen af det første spørgsmål bør ske ikke blot på grundlag af spørgsmålets ordlyd, men også på grundlag af den forelæggende rets begrundelse og på grundlag af den materielle retstilstand, således som denne fremgår af spiritusmonopolloven.

Det fremgår af Domstolens dom af 10. oktober 1978 (sag 148/77, Hansen, nævnt ovenfor) samt af dommen af 7. maj 1981 (sag 153/80, Hansen, nævnt ovenfor), at de afgiftslettelser, som indrømmes andelsfrugtdestillerier, i modsætning til de fordele, som »mindre producenter« er omfattet af, også bør gælde lignende indført spiritus. Efter sagsøgerens opfattelse fremgår det af den nævnte retspraksis, at differentiering ganske vist er tilladt, men at grænsen herfor »i hvert fald går dér, hvor differentieringen definerer ('beskriver') omstændighederne så snævert ved specifikt nationale kendetegn, at de på forhånd givne forhold i andre medlemsstater — navnlig oversøisk — eo ipso er udelukket«.

Domstolen har ligeledes i dommen i sag 148/77 fastslået, at et »kvantitativt forhold mellem de indenlandske produkter, der er omfattet af afgiftslettelsen, og de indførte produkter, for hvilke afgiftsfordelen ligeledes skal gælde, er uden betydning«.

Efter at have omtalt de principper, som efter Hansen's opfattelse fremgår af Domstolens praksis, har virksomheden i første række gjort gældende, at den afgiftsdifferentiering, som er gennemført i spiritusmonopolloven, ikke er lovlig. Bundesfinanzhof har nemlig ikke oplyst de virkelige mål, der forfølges af den tyske lov. Der ligger ikke noget socialt formål til grund for loven — hvorimod et sådant netop består for så vidt angår producenter fra de franske oversøiske departementer — der som baggrund havde destilleriernes konkurrencesituation, hvilket er et lovligt formål i forhold til traktatens artikel 37, men hvis diskriminerende afgiftsmæssige konsekvenser er i strid med traktatens artikel 95. Dette

bekræftes af, at den tyske lovgivningsmagt afskaffede den pågældende afgiftslettelse i 1978.

Som følge heraf har Hansen alene behandlet de konkrete problemer, som den forelæggende ret har rejst i det første spørgsmål, subsidiært.

Bundesfinanzhof har »i væsentlig grad indsnævret de kriterier, som kan finde anvendelse«, i sit præjudicielle spørgsmål i forhold til de betingelser, som retten havde opregnet i sin foreløbige dom af 9. juli 1981 i hovedsagen, og Hansen finder, at af de tre kriterier, som Bundesfinanzhof har opregnet i forelæggelseskendelsen, kan alene det kvantitative kriterium finde anvendelse også på indførte produkter. Kravet om, at destillerierne skal drives på andelsbasis, bør nemlig ikke gælde for indførte produkter, idet destilleriretten efter den ordning, som gælder ifølge den tyske lov, tilhører andelsvirksomheden og ikke andelshaverne. Andelsvirksomheder kan således ikke i afgiftsmæssig henseende sidestilles med mindre destillerivirksomheder.

Også det kvantitative kriterium kan kun finde anvendelse på indførte produkter på betingelse af, at der er tale om et objektivt kriterium, dvs. produktionskapaciteten, og ikke et subjektivt kriterium, dvs. den faktiske produktion.

I øvrigt bør der tages hensyn til det forhold, at privilegiet, selv om det kun benyttes i ringe udstrækning, ikke desto mindre er blevet indført for al frugtspiritus fremstillet i Forbundsrepublikken Tyskland.

Anvendelsen af artikel 95 er imidlertid ikke afhængig af, hvor mange der gør brug af et nationalt afgiftsprivilegium.

Endelig rejser det nævnte kriterium — der bør korrigeres i forhold til eksportlandets forudsætninger — betydelige problemer vedrørende sagens faktiske sammenhæng, hvilket henhører under de nationale domstole.

Vedrørende det af Bundesfinanzhof rejste spørgsmål om en mulig diskrimination af tyske storproducenter har Hansen først anført, at den pågældende afgiftslettelse ikke er beregnet på »mindre producenter«, men på andelsfrugtdestillerier, der, således som beskrevet ovenfor, ikke kan sidestilles med mindre producenter. I øvrigt forbyder traktatens artikel 95 ikke medlemsstater at pålægge indførte produkter lavere afgifter end dem, der hviler på lignende indenlandske produkter, og enhver forskelsbehandling i strid med traktatens artikel 95 skal lovgivningsmagten afskaffe, uden at den herved skal tage hensyn til mængden af den alkohol, der er omfattet af afgiftslettelserne.

Hansen har herefter foreslået Domstolen at besvare det første af de af Bundesfinanzhof stillede spørgsmål således:

»En importør af frugtspiritus eller lignende spiritus (rom) fra andre medlemsstater har i henhold til EØF-traktatens artikel 95, stk. 1, et ubegrænset krav på at blive omfattet af den afgiftslettelse, der i henhold til den tyske spiritusmonopollovs § 79, stk. 2, indrømmes andelsfrugtdestillerier.«

*Forbundsrepublikken Tysklands regering* har indledningsvis anført, at formålet med spiritusmonopolloven har været at fremme mindre producenters anvendelse af frugt, og at den pågældende afgiftslettelse kun i gennemsnit gjaldt for 0,013 % af produktionen af landbrugsalkohol i

Forbundsrepublikken Tyskland. Hertil kommer, at afgiftslettelsen skal være et supplement til det individuelle privilegium, som indrømmes mindre destillerier.

Når henses til disse omstændigheder er det ikke muligt at pålægge Forbundsrepublikken Tyskland at indrømme indført spiritus den pågældende afgiftsmæssige fordel, så meget mere som den i givet fald måtte afskaffes i medfør af grundlovens artikel 3, da indført spiritus ikke kan begunstiges i forhold til indenlandsk spiritus, og Forbundsrepublikken således måtte give afkald på at begunstige de mindre producenter, uanset at noget sådant er fuldstændig lovligt fra et fællesskabsretligt synspunkt. Der kan således nødvendigvis ikke bestå en ubegrænset ret for indførte produkter til at være omfattet af den pågældende afgiftslettelse, idet det ville være »ganske fejlagtigt at antage, at en afgiftslettelse var uforenelig med EØF-traktatens artikel 95, når fordelen kun har virkning for en forsvindende ringe procentdel af den indenlandske produktion og ikke berører afgiftsbelastningen af over 99 % af den hjemlige produktion«.

Det fremgår ligeledes af Domstolens praksis, at ikke alene de kvantitative kriterier kan finde anvendelse på indførte produkter, men tillige de øvrige kriterier, dog under forudsætning af, at deres anvendelse ikke fører til, at det bliver objektivt umuligt at udvide den pågældende afgiftslettelse.

Den tyske regering har herefter gennemgået hver enkelt af de i spiritusmonopollovens § 79, stk. 2, 1. pkt., opstillede betingelser. I den forbindelse anføres det, at »dette typisk er en opgave for den nationale retsinstans, og ikke er omfattet af Domstolens kompetence«, men regeringen har alligevel anført nedenstående bemærkninger.

Vedrørende det første kriterium, nemlig kriteriet om de pågældende destilleriers kooperative organisationsform, anføres det, at et sådant kriterium »uden videre kan finde anvendelse på de andre medlemsstater«, da sådanne kooperative eller kollektive organisationsformer for mindre landbrugere er vidt udbredt i Det europæiske Fællesskab.

Det samme gælder det kriterium, hvorefter råstofferne skal være fremstillet af andelsforetagendets medlemmer selv, idet kriteriet supplerer det foregående og begrænser den pågældende afgiftslettelse til mindre landbrugere, og idet den objektive mulighed for at lade dette yderligere kriterium finde anvendelse »uden videre synes klar«.

Den tredje af de i spiritusmonopolloven opstillede betingelser, der er et kvantitativt kriterium, må uden vanskeligheder kunne finde anvendelse også på indførte produkter.

En sidste betingelse for at opnå den pågældende afgiftslettelse er, at spiritussen skal være fremstillet på grundlag af frugt. I så henseende har forbundsregeringen anført, at Domstolen tidligere »udtrykkeligt har anerkendt ved flere lejligheder, at en afgiftsmæssig differentiering på grundlag af råstoffets art er legitim«. Let rom fremstillet på grundlag af melasse og ikke af frugt kan imidlertid af denne grund kun være omfattet af den pågældende afgiftslettelse, »hvis fremstillingen af en ægte frugtspiritus var objektivt umulig i de øvrige medlemsstater af faktiske eller retlige grunde«.

Følgelig foreslår Forbundsrepublikken Tysklands regering, at de Domstolen forelagte spørgsmål besvares således:

»Traktatens artikel 95 bør fortolkes således, at afgiftslettelser, som efter lovgivningen i en medlemsstat indrømmes

visse spiritusholdige produkter, kun skal finde anvendelse på lignende produkter fra andre medlemsstater, hvis de opfylder de objektive betingelser, som stilles i medfør af national ret. Det gælder ikke for de betingelser, som det er objektivt umuligt at opfylde i en anden medlemsstat på grund af dennes geografiske beliggenhed, eller på grund af gældende love eller administrative regler om fremstillingen af spiritus i den pågældende stat.

Afgiftslettelser, som kun gælder for mindre destillerier, der drives på andelsbasis, og som er undergivet kvantitative bestemmelser og bestemmelser om de anvendte råstoffer, er som udgangspunkt tilladte på Fællesskabsrettens nuværende stade i det omfang, de pågældende betingelser for afgiftslettelsen også kan opfyldes i de øvrige medlemsstater.«

*Kommissionen* deler i det væsentlige den tyske forbundsregerings synspunkt og har nærmere anført, at Domstolen i dommen af 30. oktober 1980 (Schneider, sag 26/80, Sml., s. 3469) har anerkendt, at det er lovligt at indrømme mindre producenter afgiftslettelser, og at det således ville være logisk at indrømme en sammenslutning af mindre producenter de samme fordele, så meget mere som der er tale om landbrugsdestillerier. Med undtagelse af det, som den tyske forbundsregering har kaldt den fjerde betingelse, og som vedrører kravet om, at der anvendes frugt ved destillationen, er også Kommissionen af den opfattelse, at de tre øvrige af Bundesfinanzhof anførte betingelser også må gælde for indførte produkter. Kommissionen har imidlertid tilføjet, at beviset for, at de nævnte betingelser er opfyldt, må kunne føres på hensigtsmæssig måde efter regler, som importøren i praksis kan efterleve.

Kommissionen har herefter foreslået, at det første præjudicielle spørgsmål besvares således:

»En indenlandsk afgiftslettelse for frugtspiritus, der indrømmes på betingelse af, at spiritussen er fremstillet i et destilleri, som drives af en sammenslutning med henblik på bearbejdning af råstoffer fremstillet af deltagerne selv ved landbrugsdrift, og som fremstiller mindre end 300 l vinsprit på grundlag af én deltagers råstoffer, skal ifølge EØF-traktatens artikel 95, stk. 1, også indrømmes lignende spiritus indført fra andre medlemsstater på betingelse af, at denne hidrører fra et destilleri, der opfylder samtlige ovennævnte betingelser. Beviset for, at de nævnte betingelser er opfyldt, skal kunne føres på hensigtsmæssig måde efter regler, som importøren i praksis kan efterleve.«

*B — Andet spørgsmål*

*Hansen* har indledningsvis anført, at spørgsmålet ikke har afgørende betydning for det konkrete tilfælde, som hovedsagen vedrører, idet alene indenlandsk frugtspiritus er omfattet af den afgiftslettelse, som er fastsat i spiritusmonopollovens § 79, stk. 2, 1. pkt. »Det af Bundesfinanzhof rejste spørgsmål kan højst have betydning i en anden sammenhæng — og i andre retssager — nemlig i forbindelse med monopoludligningsdifferencen (Monopolausgleichsspitze)«. Hansen finder det imidlertid ikke »tilladeligt under en præjudiciel sag

efter EØF-traktatens artikel 177 at forelægge Domstolen spørgsmål, der ikke er af betydning for hovedsagen«.

Hansen har imidlertid med henblik på besvarelsen af spørgsmål to i første række anført, at begrebet »lignende« efter EØF-traktatens artikel 95, stk. 1, kun kan være et enhedsbegreb, da det tager sigte på forbrugerne i Fællesskabet som helhed. Den gunstigste afgiftssats skal således finde anvendelse, når der består en lighed med flere former for indenlandsk spiritus.

Spørgsmål to bør herefter besvares således:

»Når indført spiritus ligner flere indenlandske produkter, der er undergivet en differentieret beskatning, skal den laveste afgiftssats finde anvendelse.«

For så vidt angår besvarelsen af spørgsmål to deler *Forbundsrepublikken Tysklands regering* og *Kommissionen* Hansens synspunkt.

Forbundsregeringen foreslår Domstolen at besvare spørgsmål to således:

»Hvis en national afgiftsordning indeholder uensartede afgiftssatser for en række ensartede produkter, skal et lignende produkt indført fra en anden medlemsstat ikke beskattes ud fra, hvilket af de lignende indenlandske produkter det indførte produkt ligner mest eller har flest kendetegn fælles med. I henhold til EØF-traktatens artikel 95 skal det indførte produkt derimod henføres under den mest fordelagtige skatteklasse, hvis objektive betingelser produktet opfylder.«

Kommissionen foreslår det andet præjudicielle spørgsmål besvaret således:

»Ligner spiritus indført fra andre medlemsstater flere indenlandske produkter og gælder der i national ret lovligt en afgiftsmæssig differentiering, hvorefter kun ét af de lignende indenlandske produkter indrømmes en afgiftslettelse, skal den samme afgiftslettelse gælde for indført spiritus, alene på betingelse af, at den indførte spiritus opfylder de betingelser for afgiftslettelsen, som lovligt kan stilles i medfør af reglerne i EØF-traktatens artikel 95. Det er ikke nødvendigt herudover at undersøge, med hvilket af de lignende indenlandske produkter den indførte spiritus har flest fælles kendetegn.«

## III — Mundtlig forhandling

Indstævnte i hovedsagen ved advokat Ehle, Köln, den tyske regering ved advokat Sedemund, Köln, og Kommissionen for De europæiske Fællesskaber ved juridisk konsulent Zimmermann, som befuldmægtiget, bistået af advokat Krause-Ablass, Düsseldorf, har afgivet mundtlige indlæg og besvaret de af Domstolen stillede spørgsmål i retsmødet den 25. januar 1983.

Generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 8. marts 1983.

# Præmisser

1 Ved kendelse af 17. december 1981, indgået til Domstolen den 27. januar 1982, har Bundesfinanzhof i medfør af EØF-traktatens artikel 177 forelagt to præjudicielle spørgsmål vedrørende fortolkningen af traktatens artikel 95 for at kunne afgøre, om den tyske spiritusmonopollov (Branntweinmonopolgesetz) i den indtil 1978 gældende affattelse var forenelig med fællesskabsretten.

2 Kendelsen er blevet afsagt under en retssag, som verserer ved Bundesfinanzhof mellem Hauptzollamt Flensburg og virksomheden Hansen GmbH & Co., herefter benævnt Hansen. Denne retssag gav allerede tidligere anledning til, at Finanzgericht Hamburg forelagde en række præjudicielle spørgsmål, som vedrørte fortolkningen af traktatens artikel 227 og 95, og som blev besvaret ved Domstolens dom af 10. oktober 1978 (Hansen & Balle mod Hauptzollamt Flensburg, sag 148/77, Sml. 1978, s. 1787).

3 Det bemærkes, at tvisten under hovedsagen drejer sig om den afgiftssats for monopoludligningen, som finder anvendelse på let rom fra de franske oversøiske departementer og fra Surinam. I 1978 udtog Hansen fra sit lager et parti let rom, som skulle afsættes i Forbundsrepublikken Tyskland. Over for myndighedernes beslutning om at pålægge denne spiritus afgift efter den almindelige sats gjorde Hansen gældende, at monopoludligningen for importeret spiritus i henhold til EØF-traktatens artikel 95 ikke måtte være højere end den laveste afgiftssats for frugtspiritus af tysk oprindelse. Sagen blev derefter indbragt for Finanzgericht Hamburg.

4 Som svar på de af Finanzgericht forelagte spørgsmål kendte Domstolen bl.a. for ret:

Når nationale fiskale bestemmelser ved afgiftsfritagelser eller afgiftsnedsættelser begunstiger fremstillinger af bestemte former for spiritus eller bestemte producentgrupper, skal disse fordele, selv om de kun kommer en mindre del af den indenlandske produktion til gode eller indrømmes af særlige sociale

grunde, også gælde for spiritus indført fra Fællesskabet, som opfylder de samme betingelser, jfr. kriterierne i artikel 95, stk. 1 og 2.

5 På grundlag af den citerede dom fastslog Finanzgericht Hamburg, at den pågældende spiritus skulle pålægges en nedsat afgift.

6 Hauptzollamt Flensburg appellerede Finanzgericht's afgørelse med den begrundelse, at den nedsatte afgift udgjorde en lempelse, som alene var til fordel for bestemte indenlandske producentgrupper, der opfyldte bestemte betingelser, og at følgelig kun importeret spiritus, som opfyldte de samme betingelser, kunne blive omfattet deraf.

7 Som anført af Bundesfinanzhof opstillede den tyske spiritusmonopollov — bortset fra tekniske krav, som var særegne for den tyske afgiftsordning for spiritus — følgende betingelser: der skulle være tale om frugtspiritus, som blev fremstillet i et destilleri, der blev drevet i fællesskab som et andelsfrugtdestilleri, på grundlag af råvarer, som deltagerne i dette andelsforetagende selv havde avlet; desuden måtte disse destilleriers produktion ikke i det enkelte regnskabsår overstige 300 l ren alkohol på grundlag af hver enkelt deltagers råvarer.

8 Bundesfinanzhof er af den opfattelse, at det er tilladt at begunstige bestemte indenlandske produkter ved at henføre dem under en lavere afgiftssats på betingelse af, at det sker i legitime økonomiske eller sociale øjemed, og at den lavere sats finder anvendelse på importerede produkter, som opfylder de samme krav. For så vidt angår disse krav fastslog Domstolen ved dom af 30. oktober 1980 (Schneider-Import, sag 26/80, Sml., s. 3469), at man ved afgørelsen af, om importerede produkter kan omfattes af de lempelser, som gælder for den indenlandske produktion, skal stille sådanne krav til de importerede produkter, som faktisk svarer til den ordning, som gælder for de indenlandske produkter, men Domstolen har efter Bundesfinanzhof's opfattelse ikke givet et klart svar på spørgsmålet om, hvilke konkrete krav der kan stilles, for at de importerede varer kan blive omfattet af den omhandlede afgiftslettelse.

9 Af denne grund har Bundesfinanzhof forelagt Domstolen følgende spørgsmål:

»1. Har importøren af frugtspiritus eller lignende spiritus fra andre medlemsstater i henhold til EØF-traktatens artikel 95, stk. 1, et ubegrænset krav på at blive omfattet af en indenlandsk spiritusafgiftslettelse, der er betinget af, at spiritussen er fremstillet i et destilleri, der drives i fællesskab af flere personer med henblik på udnyttelse af råvarer, som disse personer selv har dyrket, og som årligt ikke fremstiller mere end 300 l vinsprit af ét medlems råvarer? Eller er retten til denne lempelse betinget af, at den indførte spiritus stammer fra et destilleri, der helt eller delvis opfylder kravene i den nævnte lempelsesregel? Såfremt en delvis opfyldelse er tilstrækkelig: Hvilke af de nævnte krav kan fordres opfyldt som betingelse for også at lade lempelsen gælde lignende spiritus indført fra andre medlemsstater, uden at EØF-traktatens artikel 95, stk. 1, overtrædes? Kan lempelsen i det mindste betinges af, at det destilleri, hvorfra den indførte spiritus stammer, ikke producerer mere end det indenlandske andelsdestilleri, der i referenceperioden har den højeste produktion?

2. Såfremt let rom indført fra andre medlemsstater både ligner indenlandsk frugtspiritus og indenlandsk romsammenstikning eller indenlandsk spiritus fremstillet af korn, og såfremt der i national ret er fastsat en legitim differentieret afgiftsordning for de tre produkter: Fordrer EØF-traktatens artikel 95, at den fordelagtigste af de tre afgiftssatser, der kan komme i betragtning, bringes i anvendelse? Eller er det i denne forbindelse afgørende, med hvilket af de tre produkter den indførte rom opviser flest fælles kendetegn? Må en sammenligning med afgiftsbelastningen af romsammenstikningen eventuelt anses for udelukket, fordi denne er fremstillet under anvendelse af en indført vare (rom)?«

10 Disse spørgsmål drejer sig i det væsentlige om at fastslå, hvorvidt traktatens artikel 95 skal fortolkes således, at frugtspiritus og lignende spiritus, som importeres fra de andre medlemsstater, uden videre skal være omfattet af den

gunstigste afgiftsordning, som gælder for visse af de pågældende typer spiritus af indenlandsk oprindelse, eller om spiritussen for at blive omfattet af denne lempelse enten skal opfylde alle de stillede krav eller ét eller flere af dem.

11 For så vidt angår den importerede rom bemærkes, at denne form for spiritus blev pålagt den almindelige afgift, og at det eneste spørgsmål, som er rejst af den nationale ret, er, om rommen er omfattet af en begunstigelsesordning, som er forbeholdt en ganske lille del af den nationale produktion, nemlig visse former for frugtspiritus.

12 Det bemærkes, at fællesskabsretten på sit nuværende udviklingstrin ikke forbyder, at medlemsstaterne indrømmer fiskale fordele i form af fritagelse for eller nedsættelse af afgifter for bestemte former for spiritus eller bestemte producentgrupper. Sådanne begunstigelsesordninger skal imidlertid uden forskel også gælde for importerede produkter, der opfylder samme betingelser som den begunstigede indenlandske produktion, og må ikke medføre en indirekte beskyttelse af nationale produkter.

13 For så vidt angår kvantitative betingelser, i den foreliggende sag begrænsningen til 300 l, blev spørgsmålet løst ved dom af 7. maj 1981 (Rumhaus Hansen, sag 153/80, Sml., s. 1165), hvori Domstolen kendte for ret, at »afhænger afgiftslettelsen for indenlandske produkter af den i den enkelte virksomhed fremstillede mængde, skal samme fordel også indrømmes for produkter, der er fremstillet i virksomheder i andre medlemsstater, og som opfylder samme kvantitative kriterier«.

14 Det følger heraf, at importeret spiritus kun kan blive omfattet af den ovenfor omtalte lavere sats, dersom den opfylder den nationale lovgivnings betingelser om produktionsbegrænsning.

15 For så vidt angår betingelsen om, at spiritussen skal destilleres i andelsforetagender, der — som anført af Bundesfinanzhof — omfatter mindre landbrug, bemærkes, at det ikke er i modstrid med artikel 95 at kræve, at denne betingelse opfyldes af produkter importeret fra andre medlemsstater. En

sådan betingelse har nemlig ikke karakter af et særligt nationalt krav, men kan opfyldes af virksomheder i alle medlemsstater under den forudsætning, at det sigter til foretagender af samme økonomiske og sociale type, som omhandles i den nationale lovgivning.

16 Det følger af de samme grunde, at kravet om, at den enkelte andelshaver kun har ret til at fremstille spiritus på grundlag af sine egne råvarer, ligeledes udgør en betingelse, der kan kræves opfyldt, for at spiritus importeret fra andre medlemsstater kan blive omfattet af den omhandlede afgiftslettelse.

17 Med hensyn til kravet om at den lavere beskattede spiritus skal være fremstillet på grundlag af de i den nationale lovgivning nævnte råvarer, dvs. frugt, bær, vin, vingær, most, rødder eller rester heraf, bemærkes, at disse råvarer også fremstilles i andre medlemsstater. Den nationale lovgivning opstiller således ikke en betingelse, som kun indenlandske produkter kan opfylde, og denne lovgivning medfører derfor ikke forskelsbehandling.

18 Spørgsmålene fra Bundesfinanzhof skal derfor besvares således, at traktatens artikel 95 skal fortolkes således, at når en national afgiftslettelse er lovlig efter fællesskabsretten, idet den ikke medfører forskelsbehandling, kan man som betingelse for at anvende lempelsen på spiritus indført fra andre medlemsstater kræve, at denne opfylder samtlige betingelser i den bestemmelse, som hjemler den pågældende afgiftslettelse.

## Sagens omkostninger

19 De udgifter, der er afholdt af Forbundsrepublikken Tysklands regering og af Kommissionen for De europæiske Fællesskaber, som har afgivet indlæg for Domstolen, kan ikke godtgøres. Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den nationale ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

kender

DOMSTOLEN

vedrørende de spørgsmål, som er forelagt den af Bundesfinanzhof ved kendelse af 17. december 1981, for ret:

**Traktatens artikel 95 skal fortolkes således, at når en national afgiftslettelse er lovlig efter fællesskabsretten, idet den ikke medfører forskelsbehandling, kan man som betingelse for at anvende lempelsen på spiritus indført fra andre medlemsstater kræve, at denne opfylder samtlige betingelser i den bestemmelse, som hjemler den pågældende afgiftslettelse.**

Mertens de Wilmars Pescatore O'Keeffe Everling

Mackenzie Stuart Bosco Koopmans Due Bahlmann

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 26. april 1983.

P. Heim
Justitssekretær

J. Mertens de Wilmars
Præsident

## FORSLAG TIL AFGØRELSE FRA GENERALADVOKAT G. REISCHL FREMSAT DEN 8. MARTS 1983 [1]

*Høje Domstol.*

Sigtet med den præjudicielle sag, som jeg skal beskæftige mig med i dag, er at supplere og præcisere Domstolens praksis vedrørende de betingelser, hvorunder en national afgiftslempelse med henblik på EØF-traktatens artikel 95 skal anvendes på lignende eller konkurrerende produkter. Da Domstolen allerede kender de faktiske omstændigheder i

1 — Oversat fra tysk.